

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE DIDÁCTICA XERAL
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)
CURSO 2023/2024

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN												
DISCIPLINA: DIDÁCTICA XERAL (1º cuadrimestre)												
ESPECIALIDADE	PEDAGOXÍA						ITINERARIO			PEDAGOXÍA XERAL E DA LINGUAXE MUSICAL		
CARÁCTER	OBRIGATORIO						TIPO DE CLASE			COLECTIVA		
DEPARTAMENTO	PEDAGOXÍA						XEFA DE DPTO.			ADRIANA CRISTINA GARCÍA GARCÍA		
CURSOS	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		TOMÁS SÁNCHEZ SÁNCHEZ	
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:		2 horas	
ECTS/CUAD.					6				Observacións:			
DOCENTES:	NOME E APELIDOS						EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA		
	TOMÁS SÁNCHEZ SÁNCHEZ						tomassanchezxunta@gmail.com			LUNS: 17:00 – 17:30 MÉRCORES: 21:30 – 22:00		

2. DESCRITOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR:	Pedagogía e didáctica. Correntes didácticas. O currículo. Concepto, deseño e modelos. Niveis de concreción. Características, fontes, elementos. PEC, PCC. Deseño da programación e das unidades didácticas. Principios metodolóxicos. Aprendizaxe significativa. O/A profesor/a mediador/a. A avaliación.
COÑECIMENTOS PREVIOS:	Os correspondentes as materias de Teoría da Educación I e II, Psicopedagogía, Socioloxía da Educación.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	Teoría da Educación I e II, Psicopedagogía, Socioloxía da Educación.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T: 1, 2, 3, 15, 17
COMPETENCIAS XERAIS:	X: 18, 19, 27
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EP: 1, 2, 5, 9
Ver a lista e descrición de competencias no Decreto 163/2015	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Elaborar unidades didácticas e programacións de aula para un curso de linguaxe musical preferiblemente de grao profesional.	Todas
2. Coñecer a educación musical en España nos conservatorios: organización, estrutura e obxectivos, contidos e criterios de avaliación en todos os seus graos.	T: 1, 2, 15, X:18, 19, 27, EP: 1, 6
3. Estudar o currículo: modelos, os niveis de concreción, as súas características, as súas fontes, os seus elementos, as súas competencias, etc.	T: 1, 2, 15, X: 18, 27, EP: 1,6
4. Profundar nos diferentes elementos do currículo coñecendo as propostas de diferentes pedagogos.	T: 1, 2, 3, 15, X18, EP: 1, 6
5. Aprender a técnica da programación: enunciación de obxectivos, secuenciación de contidos, selección de tarefas e actividades, repertorio de recursos e estratexias, aplicación de criterios de avaliación e elección dos materiais máis adecuados dependendo do contexto. Elaborar ferramentas de distintos tipos de avaliación: inicial, formativa e final.	T: 1, 2, 3, 15, 17, X: 18, 19, 27, EP: 1, 2, 5
6. Analizar a necesidade do PEC e o PCC como documentos imprescindibles na organización do centro e na adaptación o contexto.	T: 1, 2, 15, 17, X: 18, 19, 27, EP1

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
Tema 1	1.1. Pedagogía e Didáctica. O corpus teórico da programación: principais teorías, correntes didácticas e conceptos teóricos 1.2. O marco legislativo de referencia na programación docente. Niveis de concreción curricular 1.3. A estrutura da programación: organización e desenrolo 1.4. Programación. Currículo, deseño e modelos 1.5. O currículo 1.6. Os obxectivos didácticos 1.7. Contidos 1.8. A programación e as unidades didácticas. Estrutura e elementos básicos 1.9. A atención a diversidade e as medidas ordinarias e específicas de apoio, reforzo e ampliación	6
Tema 2	2.1. Unidades Didácticas e programación de Aula a nivel legislativo. 2.2. Leis educativas respecto a conservatorio. 2.3. Competencias.	4
Tema 3	3.1. Avaliación. 3.2. Métodos de Avaliación. 3.3. Técnicas e Instrumentos de Avaliación.	2
Tema 4	4.1. Métodos didácticos. 4.2. Principios Metodolóxicos.	2
Tema 5	5.1. Aprendizaxe significativo. 5.2. Docente mediador. 5.3. Método por proxectos. 5.4. Estudo de caso. 5.5. Aprendizaxe Basado en Problemas (ABP). 5.6. Aprendizaxe Colaborativo. 5.7. Investigación Acción.	2
TOTAL SESIÓNS:		16

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral	25	-	25
Exposición práctica	20	-	20
Práctica individual (estudio)	-	14	14
Práctica colectiva	16	-	16
Lectura guiada e comentario de fontes	-	10	10
Realización da programación	-	32	32
Realización das unidades didácticas	-	45	45
Realización das ferramentas de avaliación	-	15	15
Portafolios	-	-	-
Titorías individuais e de grupo	1	-	1
Actividades de avaliación: probas e revisión de probas	2	-	2
TOTAL HORAS:			180

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Proba escrita	Memorización e asimilación dos contidos referidos nesta programación.	T: 1, 2, 3. X: 18, 19, 27. EP: 1.	25%
Práctica individual	<p>Realización dunha programación para un curso calquera preferiblemente de grao profesional.</p> <p>Realización de 10 unidades didácticas para un curso calquera de grao elemental ou profesional. (55%)</p> <p>Elaboración dun test de avaliación inicial aplicado a un curso concreto de grao elemental, elixido polo alumnado. (2.5%)</p> <p>Elaboración dunha escala de valoración descritiva aplicada a un curso concreto de grao elemental, elixido polo alumnado. (2.5%)</p>	T: todos. X: todos. EP: 2, 5, 9.	60%
Práctica colectiva e asistencia presencial	<p>Realización de tarefas didáctico-musicais a través de dinámicas de grupo.</p> <p>Participación nas postas en común sobre os contidos sinalados, demostrando un certo grao de sentido crítico e de análise, avalado pola lóxica e polos saberes adquiridos, na defensa das opinións.</p> <p>Observación sistemática individual do discente a través dunha ficha de valoración descritiva do grao de consecución dos contidos nunha contorna de actividade no aula, valorando de forma concreta a aplicación dos contidos ás diferentes situacións que se propoñan. Participación de forma activa na clase, preguntando cantas dúbidas presente e propoñendo todos os proxectos que se nos ocorran, sexan grandes ou pequenos.</p>	Todas	10%
Portafolios	<p>Colección sistemática do traballo: revisións, auto-análise, reflexións, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo en equipo, síntese da pescuda de información, exercicios, dúbidas resoltas, apuntes, reseñas e comentarios de fontes, unidades didácticas propostas, exemplos de programacións etc.</p> <p>O portafolio deberá contar con índice, paxinación e reflexión persoal de a lo menos 2 páxinas. Comentando as clases impartidas, os contidos máis relevantes e o aprendizaxe persoal sobre a materia.</p>	Todas	5%
<p>Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.</p>			
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Proba escrita	Memorización e asimilación dos contidos referidos nesta programación.	T: 1, 2, 3. X: 18, 19, 27. EP: 1.	20%
Práctica individual	<p>Realización dunha programación para un curso calquera de grao elemental ou profesional.</p> <p>Realización de 15 unidades didácticas para un curso calquera de grao elemental ou profesional. (70%)</p> <p>Elaboración dun test de avaliación inicial aplicado a un curso concreto de grao elemental, elixido polo alumnado. (2.5%)</p> <p>Elaboración dunha escala de valoración descritiva aplicada a un curso concreto de grao elemental, elixido polo alumnado. (2.5%)</p>	T: todos. X: todos. EP: 2, 5, 9.	75%
Portafolios	<p>Colección sistemática do traballo: revisións, auto-análise, reflexións, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo en equipo, síntese da pescuda de información, exercicios, dúbidas resoltas, apuntes, reseñas e comentarios de fontes, unidades didácticas propostas, exemplos de programacións etc.</p> <p>O portafolio deberá contar con índice, paxinación e reflexión persoal de a lo</p>	Todas	5%

	menos 2 páxinas. Comentando as clases impartidas, os contidos máis relevantes e o aprendizaxe persoal sobre a materia. Deberán comentarse 3 recursos bibliográficos novos relacionados coa materia.		
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*PERDA AVALIACIÓN CONTINUA) *(Alumnos que superen as 4 faltas por cuadrimestre, establecidas no centro, aprobadas en consello escolar)			
Proba escrita	Memorización e asimilación dos contidos referidos nesta programación.	T: 1, 2, 3. X: 18, 19, 27. EP: 1.	20%
Práctica individual	Realización dunha programación para un curso calquera de grao elemental ou profesional. Realización de 15 unidades didácticas para un curso calquera de grao elemental ou profesional. (70%) Elaboración dun test de avaliación inicial aplicado a un curso concreto de grao elemental, elixido polo alumnado. (2.5%) Elaboración dunha escala de valoración descritiva aplicada a un curso concreto de grao elemental, elixido polo alumnado. (2.5%)	T: todos. X: todos. EP: 2, 5, 9.	75%
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisións, auto-análise, reflexións, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo en equipo, síntese da pescuda de información, exercicios, dúbidas resoltas, apuntes, reseñas e comentarios de fontes, unidades didácticas propostas, exemplos de programacións etc. O portafolio deberá contar con índice, paxinación e reflexión persoal de a lo menos 2 páxinas. Comentando as clases impartidas, os contidos máis relevantes e o aprendizaxe persoal sobre a materia. Deberán comentarse 3 recursos bibliográficos novos relacionados coa materia.	Todas	5%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Proba escrita	Memorización e asimilación dos contidos referidos nesta programación.	T: 1, 2, 3. X: 18, 19, 27. EP: 1.	20%
Práctica individual	Realización dunha programación para un curso calquera de grao elemental ou profesional. Realización de 15 unidades didácticas para un curso calquera de grao elemental ou profesional. (70%) Elaboración dun test de avaliación inicial aplicado a un curso concreto de grao elemental, elixido polo alumnado. (2.5%) Elaboración dunha escala de valoración descritiva aplicada a un curso concreto de grao elemental, elixido polo alumnado. (2.5%)	T: todos. X: todos. EP: 2, 5, 9.	75%
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisións, auto-análise, reflexións, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo en equipo, síntese da pescuda de información, exercicios, dúbidas resoltas, apuntes, reseñas e comentarios de fontes, unidades didácticas propostas, exemplos de programacións etc. O portafolio deberá contar con índice, paxinación e reflexión persoal de a lo menos 2 páxinas. Comentando as clases impartidas, os contidos máis relevantes e o aprendizaxe persoal sobre a materia. Deberán comentarse 3 recursos bibliográficos novos relacionados coa materia.	Todas	5%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS	
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</p> <p>Asimesmo terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</p>	<p>Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.</p>

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS
<p>AGUIRRE, I. Teorías y prácticas en educación artística. Universidad Pública de Navarra. Pamplona, 2000.</p> <p>ANTÚNEZ, S. y otros. Del proyecto educativo a la programación de aula. El qué, el cuándo y el cómo de los instrumentos de la planificación didáctica. Colección el lápiz. Editorial Graó. Barcelona, febrero de 1992.</p> <p>BIASUTTI, B. Guía para una educación no represiva. Sigüeme. Atenas. Madrid, 1975.</p> <p>BLAZQUEZ, F.; FERNÁNDEZ, Mª P.; LÓPEZ, M.; LORENZO, M.; MOLINA, S.; SÁENZ, O. Didáctica General. Anaya. Salamanca, 1983.</p> <p>COLL, C.; PALACIOS, J.; MARCHESI, A. Desarrollo psicológico y educación I y II. Alianza psicología, 1990.</p> <p>COLL, C. Psicología y currículo. Alianza psicología.</p> <p>Domínguez, M. C.; Medina, A. (2015) Didáctica. Formación básica para profesionales de la educación. Universitas.</p> <p>FUENTES P.; CERVERA, J. Pedagogía y Didáctica para músicos. Piles. Valencia, 1989.</p> <p>GARCÍA SIPIDO, A. L.; LAGO, P.; Didáctica de la expresión plástica y musical. Real Musical. Madrid, 1990.</p> <p>HARGREAVES, D. J. Música y desarrollo psicológico. Graó. Barcelona, 1998.</p> <p>HEMSY DE GAINZA, V. La educación Musical frente al futuro. Editorial Guadalupe. Buenos Aires, 1993.</p> <p>HEMSY DE GAINZA, V. Pedagogía Musical. Dos décadas de pensamiento y acción educativa. Lumen. Buenos Aires, 2002.</p> <p>HEMSY DE GAINZA, V. La transformación de la Educación Musical a las puertas del siglo XXI. Editorial Guadalupe, 1997.</p> <p>HEMSY DE GAINZA, V. Fundamentos, materiales y técnicas de la educación musical. Ricordi. Buenos Aires, 1977.</p> <p>JURADO, J. El diseño de la programación y las unidades didácticas. Dos acordes. Baiona (Pontevedra), 2008.</p> <p>LATORRE, A. Psicología del proceso de enseñanza/aprendizaje: la situación educativa. Nau Llibres. Valencia, 1989.</p> <p>López, G. (Coord.); Cacheiro, M. L.; Camili, C.; Fuentes, J. L. (2016) Didáctica general y formación del profesorado. Unir Editorial. Logroño</p> <p>LÓPEZ DE ARENOSA, E. Apuntes sobre Didáctica Musical. Enclave creativa. Madrid, 2004.</p> <p>MANEVEAU, G. Música y educación. Rialp. Madrid, 1993.</p> <p>Medina, A.; Salvador, F. (2009) Didáctica General. Pearson Prentice Hill.</p> <p>NOVAK, J. D. Teoría y práctica de la educación. Alianza Universidad. Madrid, 1985.</p> <p>POZO, A. DEL Didáctica General. Santiago Rodríguez. Burgos, 1974.</p> <p>SANJUÁN NÁJERA, M. Pedagogía fundamental. Cometa S. A. Zaragoza, 1985.</p> <p>SWANWICK, K. Música, pensamiento y educación. Morata. Madrid, 1991.</p> <p>TORRES, J. El curriculum oculto. Morata. Madrid, 1991.</p> <p>TORRES, J. Globalización e interdisciplinariedad: el curriculum integrado. Morata. Madrid, 1994.</p> <p>Zabala, A. (1995) La practica educativa: cómo enseñar. Editorial Grao.</p> <p>ZAMACOIS, J. Temas de pedagogía musical. Ediciones Quiroga. Barcelona, 1973.</p> <p>Artículos de pedagogía - http://www.wikilearning.com/articulos/pedagogia/categoria/76-4</p> <p>Artículos y libros sobre educación - http://redescolar.ilce.edu.mx/redescolar/biblioteca/articulos/art.htm</p> <p>Enfoques teóricos do currículo - http://educacion.idoneos.com/index.php/363702</p> <p>Planificación y organización didáctica: https://www.aulafacil.com/cursos/pedagogia/formador-de-formadores/recursos-didacticos-clasificacion-115608</p> <p>Procesos de enseñanza-aprendizaje - http://peremarques.pangea.org/actodid.htm</p> <p>Teorías da aprendizaxe - http://www.wikilearning.com/tutorial/teorias_del_aprendizaje-teorias_del_aprendizaje/12263-1</p> <p>Teorías de la educación - http://teoriasunikino.blogspot.com.es/2009/03/dewey.html</p> <p>Unidades didácticas - http://peremarques.pangea.org/ud.htm</p>